

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 21.12.2006
KOM(2006) 857 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

Užimtumas kaimo vietovėse: darbo vietų trūkumo šalinimas

{SEK(2006) 1772}

1. IŽANGA

2000 m. Lisabonos susitikime Europos Vadovų Taryba, atsižvelgdama į 1997 m. pradėtą įgyvendinti Europos užimtumo strategiją, nustatė tikslą siekti visiško užimtumo, o iki 2010 m. kaip tarpinį tikslą numatė pasiekti 70% užimtumą. Šio proceso dalis buvo Žemės ūkio tarybos 2003 m. liepos mėn. pritarimas išvadoms „Užimtumas kaimo vietovėse pagal Europos užimtumo strategiją“. Žemės ūkio taryba apibūdino kelis sunkumus užimtumo srityje, su kuriais ateityje susidurs kaimo vietovės: žemės ūkyje dirbančių gyventojų senėjimas, jaunimo ir moterų dalyvavimas žemės ūkyje, Europos Sąjungos plėtra ir tai, kad patikslinus Bendrąją žemės ūkio politiką (BŽŪP) parama bus teikiama ne produktams, o gamintojams. Buvo kreiptasi į Komisiją raginant atlikti išsamų užimtumo perspektyvų kaimo vietovėse vertinimą ir pradėti diskusiją apie kaimo vietovėms skirtų statistikos priemonių sukūrimą.

2. BŽŪP, KAIMO PLĖTRA IR ES PRIORITETAU ŽIMTUMO SRITYJE

2005 m. vasario 2 d. Komisija pasiūlė iš naujo pradėti įgyvendinti Lisabonos strategiją, sutelkiant dėmesį į dvi pagrindines užduotis – didesnę, ilgalaikį augimą bei daugiau ir geresnių darbo vietų kūrimą¹. Pagal Europos užimtumo strategiją reikia gerinti darbuotojų ir įmonių gebėjimą prisitaikyti, didinti investicijas į žmogiškąjį kapitalą gerinant išsimokslinimą ir kvalifikaciją. Europos Vadovų Taryba 2001 m. Geteborge nustatė pagrindinius BŽŪP indėlio į Lisabonos strategiją – rinkos ir kaimo vietovių plėtros – principus ir juos patvirtino Lisabonos strategijos išvadose 2003 m. birželio mėn. Salonikuose – *aktyvi ekonominė veikla turi būti vykdoma kartu su tausojamuoju gamtos išteklių naudojimu*. Tai dar kartą patvirtinta 2006 m. birželio 16 d. Europos Vadovų Tarybos priimtoje atnaujintoje ES darnaus vystymosi strategijoje.

Naujoji BŽŪP pagrįsta rinkos politika, pagal kurią intervencija yra apsaugos priemonių kompleksas, o pajamų stabilizavimas pasiekiamas per neatsietąją paramą, kuri turi būti susiejama kompleksiskai, ir didesniu kaimo plėtros politikos dėmesio telkimu į darbo vietas, augimą ir darnų vystymąsi. Bendrijos strateginės gairės kaimo vietovių plėtrai nužymi svarbiausias ES prioritetų įgyvendinimo sritis 2007–2013 m. pagal atnaujintą ES darnaus vystymosi strategiją ir Lisabonos augimo ir darbo strategiją.

3. DARBO VIETŲ TRŪKUMAS

Europos kaimo vietovės skiriasi gyventojų skaičiumi, demografinė, ekonomine ir socialine sandara bei darbo rinka. Šie skirtumai yra dalis jų turto. Vis dėlto dauguma Europos kaimo vietovių patiriamų sunkumų yra bendri – tai, kad gebėjimai kurti aukštos kokybės, ilgalaikes darbo vietas čia yra menkesni negu miesto vietovėse.

3.1. Kaimo vietovių ypatybės

Pagal gyventojų tankį 27 ES valstybių narių teritorijoje kaimo vietovėms tenka 93%. 20% gyventojų gyvena daugiausia kaimo vietovėse, o 38% – regionuose, kuriuose

---

¹ COM(2005)24

didelę dalį sudaro kaimo vietovės². 27 ES valstybių narių kaimo vietovėse sukuriama 45% bendrosios pridėtinės vertės, užimtumas jose yra 53%, tačiau palyginti su regionais, kuriuose vyrauja miestų vietovės, jos vis dar atsilieka. 27 ES valstybėse narėse pajamos vienam žmogui regionuose, kuriuose vyrauja miestų vietovės, beveik dvigubai didesnės negu regionuose, kuriuose vyrauja kaimo vietovės. Dėl žemo pajamų lygio sunku išlaikyti ir pritraukti kvalifikuotus darbuotojus. Šis atotrūkis parodytas naudojantis kitais svarbiais rodikliais (žr. priedą).

Kintanti demografinė padėtis

Pastaraisiais dešimtmečiais kaimo gyventojų dalis viso ES gyventojų skaičiaus atžvilgiu yra gana pastovi. Tačiau šis santykinis bendrojo lygio pastovumas slepia didelius pokyčius, vykstančius ir tarp valstybių narių, ir atskirose valstybėse narėse, be to, jis paslepia svarbius gyventojų raidos pokyčius, vykstančius regionuose pastaruosius 15 metų.

Europos demografinių pokyčių srityje vyksta du didelio masto procesai: ilgą laiką trunkantis nusistovėjęs „urbanizavimas“, kai gyventojai ir ūkinė veikla iš atokesnių kaimo vietovių persikelia į miestus ir lengvai pasiekiamas kaimo vietoves, ir naujusias „bėgimo iš miesto“ į lengvai pasiekiamas kaimo vietoves reiškinys (tai tapo įmanoma atsiradus naujoms transporto rūšims ir IRT infrastruktūrai), kuriam vis didesnę įtaką daro urbanizuotas gyvenimo būdas. Todėl dabar lengvai pasiekiami regionai, kuriuose didelę dalį sudaro kaimo vietovės – tai besivystančios sritys, kurių ekonominė struktūra vis labiau panašėja į miesto vietovių struktūrą. Regionuose, kuriuose vyrauja kaimo vietovės, ypač esančiuose atokesnėse ES dalyse, priešingai, gyventojų skaičius vis dar mažėja ir ūkinė veikla ten menka³.

Kalbant apie sandarą pagal amžių reikia pasakyti, kad pietinėse valstybėse narėse demografinio senėjimo požymiai ryškesni yra kaimo vietovėse. Žiūrint pagal lytis svarbiausia tendencija yra retai apgyvendintų Šiaurės Europos kaimo vietovių ir naujųjų valstybių narių silpniau išsivysčiusių kaimo vietovių „vyriškėjimas“ dėl jaunesnių moterų migracijos⁴.

Žemesnis užimtumo lygis ir aukštesnis nedarbo lygis

Visose 25 ES valstybėse narėse 1996–2001 m. užimtumas sparčiausiai didėjo miesto vietovėse. Užimtumo lygis regionuose, kuriuose vyrauja miesto vietovės, padidėjo 3,6%, o regionuose, kuriuose vyrauja kaimo vietovės 1,9%. Tai reiškia, kad skirtumas tarp užimtumo miesto ir kaimo vietovėse didėja⁵. 2004 m. 27 ES valstybėse narėse užimtumo lygis regionuose, kuriuose vyrauja miesto vietovės, buvo beveik 5%

---

² Šis kaimo vietovių apibrėžimas priimtas 2006 m. vasario 20 d. Tarybos Sprendimu dėl Bendrijos strateginių gairių kaimo plėtrai (2007–2013 m. programavimo laikotarpiui) (2006/144/EC). EBPO regionus apibrėžia kaip sritis, kuriose vyrauja kaimo vietovės su didele kaimo vietovių dalimi, ir kuriose vyrauja miesto vietovės, pagal gyventojų tankį, apibrėžimas yra pagrįstas gyventojų, gyvenančių kaimo bendruomenėse dalimi (t. y. mažiau nei 150 gyventojų km²) tame NUTS II ar III regione. Žr. Išplėstinį poveikio vertinimą SEC(2004) 931 ir SEC(2005) 914. 27 ES valstybių narių 1284 NUTS 3 regionai plačiai ir vienodai pasiskirstę trijose kaimo ir miesto kategorijose. Šiuo metu Komisija dirba siekdama sukurti alternatyvius apibrėžimus, geriau atspindėsiančius regionų, kuriuose didelę dalį sudaro kaimo vietovės, įvairovę, įskaitant šalia miestų esančias kaimo vietoves.

³ Užimtumo kaimo vietovėse studija (SERA), p. 214,
http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_fr.htm.

⁴ SERA, p.34.

⁵ SERA, p.44.

didesnis (64,7%) negu regionuose, kuriuose vyrauja kaimo vietovės (60,1%). Tačiau reikėtų pažymėti pačių kaimo regionų skirtingumą. Kai kuriuose kaimo regionuose, ypač esančiuose teritorijose šalia miestų, užimtumo lygis smarkiai padidėjo, tokia buvo ir bendra EBPO šalių tendencija⁶. Tendencijos paregionių lygiu gali labai skirtis nuo vyraujančių regioniniu lygiu, ypač ten, kur žemės ūkį kaimo vietovėse paliekančią darbo jėgą perėmė rinka miestuose ir dideliuose kaimuose.

Paprastai nedarbo lygis kaimo vietovėse būna daug aukštesnis negu miesto vietovėse. Skirtumai tarp miesto ir kaimo ypač ryškūs tose šalyse, kuriose aukštas nedarbo lygis. Ilgalaikis nedarbas gana didelis tik tuose regionuose, kuriuose didelę dalį sudaro kaimo vietovės, tai galėtų rodyti, kad į darbo rinką vis mažiau įtraukiamos mažas pajamas gaunančios grupės. Nustatyta, kad „paslėptas nedarbas“ (apimantis ne visu pajėgumu dirbančius ūkininkus ir žemės ūkio darbuotojus) kaimo vietovėse tikriausiai apima apie 5 milijonus žmonių.

Lėtesnė tretinio sektoriaus plėtra

Paslaugų sektorius yra didžiausias „darbdavys“ Europos kaimo vietovėse, bet jis mažesnis palyginti su miesto vietovėmis, ir čia vyrauja viešasis sektorius. Taip yra dėl to, kad privačios paslaugos, kurios didžiąja dalimi tebėra „miestietiškos“, išplėtos nepakankamai. 2002 m. užimtumas regionuose, kuriuose vyrauja kaimo vietovės, buvo 57%, tarpinėse kaimo vietovėse – 65% palyginti su 75% regionuose, kuriuose vyrauja miesto vietovės. Tai matoma iš lėtesnio perėjimo į veiklą, kuri koncentruojama žinių ekonomikoje.

Kvalifikacija ir žmogiškasis kapitalas

Paprastai kaimo vietovėse kvalifikacija ir žmogiškasis kapitalas būna žemesnio lygio negu miesto vietovėse. Daugumoje valstybių narių aukštesnis už pradinį arba žemesnį vidurinį išsilavinimas yra labiau paplitęs miesto vietovėse. Miesto vietovėse beveik 20% suaugusių gyventojų yra įgiję aukštąjį išsilavinimą, o kaimo vietovėse tokių gyventojų tik apie 15%⁷. Dažnai aukštasis išsilavinimas lemia kvalifikuotų asmenų migraciją iš kaimo vietovių į miesto vietoves, nes baigę mokslus jie pasilieka dėl geresnių galimybių įsidarbinti.

Galimybių moterims ir jaunimui stoka

Moterų ir jaunimo padėtis kaimo vietovėse tebėra nepatikima, todėl ekonomiškai aktyvių amžiaus grupių moterys ir jaunuoliai dažnai migruoja. Kai kuriose kaimo vietovėse dėl mokymo infrastruktūros ir reikiamų vaiko priežiūros lengvatų stokos neįmanoma dalyvauti ar kelti kvalifikaciją darbo rinkoje. Moterų ir jaunimo nedarbo lygis kaimo vietovėse gana aukštas. Moterų nedarbo lygis kaimo vietovėse buvo 10,6%, vyrų jis kur kas žemesnis, apie 7,9%. Miesto vietovėse moterų (6,8%) ir vyrų (6,2%) nedarbo lygiai skiriasi mažai. Jaunimo nedarbo lygis daug aukštesnis ir regionuose, kuriuose vyrauja kaimo vietovės (17,6%), ir ten, kur jų didelis skaičius (16%), palyginti su 11% miesto vietovėse⁸.

---

⁶ OECD 2006. Kaimo politikos apžvalgos. Naujojo kaimo pavyzdys. POLITIKA IR VALDYMAS, p. 27.

⁷ SERA, p. 133

⁸ SERA, p. 47–48.

3.2. Žemės ūkio vieta

Daugumoje kaimo vietovių pirminis sektorius sudaro mažiau negu 10% bendrojo užimtumo lygio. Trečdalyje kaimo vietovių jis mažesnis nei 5% (apytikriai 25 ES valstybių narių vidurkis). Tačiau kai kuriose kaimo vietovėse, ypač ES rytuose ir pietuose, jam tenka daugiau nei 25%. Be to, daugumoje regionų, kuriuose vyrauja kaimo vietovės, žemės ūkio našumas daug mažesnis⁹.

Naujųjų valstybių narių žemės ūkio sektoriaus integravimas į BŽŪP daugiausia vyko sklandžiai ir tinkamai, ypač turint omenyje pajamas. Tačiau sėkmingas žemės ūkio reguliavimas čia, kaip ir kitose ES dalyse, bus labai svarbus dalykas didinant žemės ūkio sektoriaus konkurencingumą ir aplinkos tvarumą, didinant darbo vietų skaičių ir augimą susijusiose ūkio srityse.

Šiuo metu 25 ES valstybėse narėse mažiau nei 10% ūkininkų yra jaunesni negu 35 metų ir daugiau kaip 24% vyresni negu 65 metų. 2000–2005 m. 25 ES valstybėse narėse žemės ūkis daugiausiai darbo jėgos prarado pagrindinėje amžiaus grupėje (25–54 m.), paskui – jaunesnių darbuotojų (15–24 m.) ir mažiausiai vyresnių darbuotojų grupėje (55–64 m.). Dėl mažėjančio jaunų žmonių skaičius žemės ūkio sektoriuje gali atsirasti ypatingų sunkumų, susijusių su žmonių kartų atsinaujinimu.

Ūkininkų mokymo lygis valstybėse narėse labai skiriasi. Daug ūkininkų neturi kvalifikacijos, reikalingos tam, kad ūkininkai galėtų pasinaudoti naujos aplinkos galimybėmis inovacijų, paslaugų teikimo aplinkosaugos srityje, įvairinimo bei vietos paslaugų ir bioenergetinės gamybos, srityse.

Žemės ūkio ministrų taryba pabrėžė poreikį skatinti mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą, profesinį mokymą, konsultacines paslaugas ir inovacijas bei žmogiškąjį kapitalą¹⁰.

3.3. BŽŪP reformos ir kaimo plėtros politikos poveikis

Lemiami veiksniai reguliuojant darbo vietas žemės ūkio sektoriuje yra technologiniai pokyčiai, pelnas iš kapitalo ir atitinkamas atlygis už darbą žemės ūkyje palyginti su kitais sektoriais. Per pastaruosius dvidešimt metų sėkmingai įvykdytos Bendrosios žemės ūkio politikos reformos, todėl darbo jėgos nutekėjimas iš žemės ūkio sektoriaus visą laiką buvo apie 2–3% per metus. Įdiegta tiesioginė pagalba kaip kompensacija už kainų rėmimo mažinimą, tad tą laikotarpį pertvarkymo procesas vyko socialiai priimtiniu būdu. Jei nebūtų tos pagalbos, daugelis kaimo vietovių Europoje būtų patyrusios labai reikšmingų ekonominių, socialinių ir aplinkosaugos sunkumų. Kaimo vietovių plėtrai teko svarbus vaidmuo, kad daugelyje kaimo vietovių nemažėtų gyventojų skaičius ir nebūtų paliekama žemė.

Tikimasi, kad 2003 m. BŽŪP reformoje įdiegto atsiejimo poveikis apskritai bus neutralus užimtumo požiūriu. Gamybos struktūrų sureguliuojimą subalansuos veiksmingesnis kapitalo ir žemės naudojimas, todėl veikla bus ekonomiškai tvaresnė. Tikimasi, kad didesnis orientavimas į rinką suteiks ūkininkams naujų pajamų galimybių taikant įvairinimą tiek žemės ūkyje, tiek ne žemės ūkio srityse.

⁹ Šaltinis: Europos Sąjungos kaimo vietovių plėtra – Statistika ir ekonominė informacija – 2006 m. ataskaita, http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_fr.htm

¹⁰ Neformali žemės ūkio taryba, Krems 2006.

Faktai rodo, kad žemės ūkio sektoriuje taikytos reguliavimo priemonės ir jų poveikis užimtumui iš dalies įsisavintos sukūrus naujas užimtumo galimybes ūkyje derinant visos dienos darbą ūkyje su darbu už ūkio ribų. Kaimo vietovių plėtros priemonės buvo naudingos vykdant ir remiant šį procesą, nes jas taikant buvo galima sukurti ar išlaikyti daug darbo vietų.

Vertinimai rodo, kad investicijos, mokymas, miškų ūkio priemonės ūkininko ūkyje ir priemonės, skatinančios kaimo vietovių pritaikymą ir plėtrą, paprastai laikomos veiksmingomis kuriant darbo vietas. Apskritai investicijos į ūkininko ūkį turėjo įtakos užimtumo užtikrinimui, didinant našumą, o ekonominės įvairinimo priemonės daugiau įtakos padarė naujų darbo vietų kūrimui.

Nors kiekybinių duomenų ES lygiu nėra daug, manoma, kad LEADER II iniciatyvos metu Europos kaimo vietovėse buvo sukurta arba išlaikyta iki 100 000 darbo vietų (socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų, kraštovaizdžio apsaugos ir kultūrinio paveldo srityse). Pusė darbo vietų – moterims. Kaimo vietovėms skirtos įvairinimo priemonės padėjo išlaikyti daug darbo vietų žemės ūkyje, o kartu buvo sukurtos laikinosios darbo vietos aplinkosaugos ir kaimų atnaujinimo veiklos srityje.

Tačiau priemonės, numatytos darbo vietoms kurti ir išplėsti į ne žemės ūkio sritis, sudaro palyginti mažą programų dalį. Faktai rodo, kad 2000–2006 m. tik apie 10 % pagrindinių programų, skirtų 15 ES valstybių narių, panaudota priemonėms, kuriomis tiesiogiai ar netiesiogiai kuriamos darbo vietos ne žemės ūkio ar pirminio apdirbimo sektoriuose. Tai rodo, kad ateinančiu laikotarpiu yra daug galimybių tobulinti indėlių į kaimo vietovių plėtros programas.

4. KAIMO VIETOVIŲ SUNKUMAI

Europos kaimo vietovės skirtingos, yra daug pirmaujančių regionų. Tačiau ateinančiais metais kai kurios kaimo vietovės, ypač atokios ir turinčios mažai gyventojų ar priklausančios nuo žemės ūkio, patirs tam tikrų sunkumų, susijusių su augimu, darbo vietomis ir tvarumu. Tai bus:

- žemesnis pajamų lygis,
- nepalanki demografinė padėtis,
- žemesnis užimtumo lygis ir aukštesnis nedarbo lygis,
- lėtesnė tretinio sektoriaus plėtra,
- kvalifikacijos ir žmogiškojo kapitalo trūkumas,
- galimybių moterims ir jaunimui stoka,
- būtinos kvalifikacijos stoka tam tikrose žemės ūkio sektoriaus ir maisto perdirbimo pramonės dalyse.

Be to, daugeliui kaimo vietovių sunki našta bus užtrukęs Europos žemės ūkio restruktūrizavimas ir modernizavimas. Pagal šiuolaikines tendencijas tikėtina, kad 15 ES valstybių narių iki 2014 m. šį sektorių paliks apie 2 mln. darbuotojų, dirbančių visą darbo dieną. Be to, 10 naujų valstybių narių šį sektorių gali palikti 1–2 mln. visą darbo dieną dirbančių darbuotojų, dar 1–2 mln. – Bulgarijoje ir Rumunijoje¹¹.

---

¹¹ SERA, p. 84.

Čia dar reikia pridėti apie 5 mln. bedarbių ūkiuose, apie kuriuos nežinoma. Šie pokyčiai palies didžiąją kaimo vietovių dalį. Regionuose, kuriuose didelę dalį sudaro kaimo vietovės, bus sunku išvengti tam tikrų grupių atskirties nuo darbo rinkos, susijusios su kvalifikacijos trūkumu ir mažomis pajamomis, pavojaus. Atokesnėse vietovėse, kuriose užimtumo lygis žemės ūkyje aukštesnis, pertvarkymo proceso valdymas bus labai svarbus visame žemės ūkyje.

Tačiau kaimo vietovėse yra ir realių galimybių: tai potencialus vystymasis naujuose sektoriuose, kaimo prekės ir paslaugos, turizmas, patrauklios vietos gyventi ir dirbti, tai ir gamtos išteklių bei didelės vertės kraštovaizdžių šaltinis. Europos žemės ūkis pateikia daug aukštos kokybės produktų. Žemės ūkio ir maisto sektoriai turi pasinaudoti galimybėmis, kurias teikia nauji metodai, technologijos ir inovacijos, kad patenkintų besivystančios rinkos paklausą tiek Europoje, tiek pasaulyje. Tam reikės ugdyti naujus įgūdžius, verslininkystę bei gebėjimą prisitaikyti teikiant naujų rūšių paslaugas.

Trumpai tariant, įgyvendindamos Lisabonos tikslus Europos kaimo vietovės, turi išnaudoti visą savo potencialą, kad dar labiau neatsiliktų nuo miesto vietovių, ypač tai taikytina pačioms atokiausioms ir labiausiai su žemės ūkiu susijusioms vietovėms.

5. IŠVADOS : DARBO VIETŲ TRŪKUMO PAŠALINIMAS

Užimtumo srityje kaimo vietovėse Europoje susiduriama su gana dideliais sunkumais. Tačiau ir Europoje, ir nacionaliniu lygiu yra labai daug priemonių, kuriomis galima naudotis skirtumams tarp darbo kaimo ir miesto vietovėse panaikinti. Reikėtų skatinti kelius sektorius apimančius, regioninius metodus, pagrįstus partnerystės principu, taikomu ne tik žemės ūkyje, žemės ūkio produktų gamybą ir kaimo turizmą. Ypač nuodugnai kaimo plėtros priemonės turėtų būti taikomos užimtumo ir vystymosi srityse.

Europos žemės ūkio ir kaimo plėtros fondo darbo vietų kūrimo pavyzdžiai¹²:

- turizmas, amatai ir regioninės paslaugos – besivystantys daugelio regionų sektoriai, suteikiantys galimybių įvairinti veiklą ūkiuose plėsti į su žemės ūkiu nesusijusias sritis ir plėtoti smulkųjų verslą visoje kaimo ekonomikoje ;
- vietos iniciatyvos, skirtos didinti vaiko priežiūros lengvatoms, gali padėti lengviau patekti į darbo rinką. Tai gali būti vaiko priežiūros infrastruktūros plėtra kartu su iniciatyvomis skatinti smulkiojo verslo, susijusio su žemės ūkio veikla ir vietos paslaugomis, kūrimą;
- integruotosios iniciatyvos, apimančios veiklos įvairinimą, verslo kūrimą, investicijas į kultūros paveldą, vietos paslaugų ir renovavimo infrastruktūrą, gali padėti gerinti tiek ekonomines perspektyvas, tiek gyvenimo kokybę;
- smulkiojo verslo ir amatų plėtra, paremta tradiciniais įgūdžiais ar naujų gebėjimų ugdymu;
- jaunimo mokymas, kad įgytų kvalifikacijas, reikalingas vietos ekonominei veiklai įvairinti;
- domėjimosi informacinėmis ryšių technologijomis (IRT) ir jų sklaidos skatinimas, atsinaujinančių energijos išteklių plėtojimas ir šiuolaikiškas jų naudojimas;
- nedidelė vietos infrastruktūra, kurią remia žemės ūkio plėtros programos; jai gali tekti lemiamas vaidmuo susiejant pagrindines struktūrinių fondų investicijas su žemės ūkio ir maisto sektoriaus potencialo įvairinimo ir plėtros vietos strategijomis.

¹² Pagrindiniai veiksmai apibrėžti 2006 m. vasario 20 d. Tarybos sprendime 2006/144/EC dėl Bendrijos strateginių gairių kaimo plėtrai (2007–2013 m. programavimo laikotarpis) (OL L 55, 25.2.2006, p. 20).

Turint omenyje ateities sunkumus, toks integruotasis Bendrijos ir valstybių narių politikos metodas, kai didelis dėmesys skiriamas žmogiškajam kapitalui ir įgūdžiams, bus svarbiausias elementas pasinaudojant kaimo vietovėse turimomis augimo ir užimtumo galimybėmis. Todėl Komisija siūlo:

- išlaikyti ir konsoliduoti BŽŪP reformos įgyvendinimą, daugiau orientuojantis į rinką ir pajamų stabilizavimą per tiesioginę paramą;
- valstybės narės turėtų naudotis esamomis galimybėmis skatinti ir remti energetinių kultūrų auginimą ir atnaujinamosios energijos įmonių plėtrą, tai padėtų stabilizuoti užimtumo lygį kaimo vietovėse ir labai padėtų skatinti darnią plėtrą;
- kadangi dauguma naujų valstybių narių kaimo vietovių susidurs su specifiniais išbandymais, ateinančiais metais šių valstybių integracija ir jų žemės ūkio restruktūrizavimas išliktų prioritetu;
- pagal strategines Bendrijos gaires kaimo plėtrai valstybės narės turėtų naudotis savo kaimo plėtros programomis ir suteikti prioritetus žinių perdavimui, modernizavimui, inovacijoms ir kokybei maisto grandinėje, investicijoms į žmogiškąjį kapitalą, bei naudotis visaapimančiu prioritetu kurti užimtumo galimybes ir sudaryti sąlygas augimui;
- kadangi kaimo plėtros vaidmuo gali būti nepakankamas mažinant darbo vietų stygių, turėtų būti naudojamos visos įmanomos Bendrijos priemonės užimtumui kaimo vietovėse skatinti. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad sinergija tarp struktūrinės, užimtumo ir kaimo plėtros politikos būtų kuo didesnė¹³;

Europos regioninės plėtros fondo ir Europos socialinio fondo kaimo vietovių paramos veiklos įvairinimui pavyzdžiai¹⁴:

- užtikrinti bent minimalaus lygio galimybes naudotis bendros ekonominės svarbos paslaugomis;
  - remti integruotąjį požiūrį į turizmą;
  - skatinti naujoviškų procesų ir produktų diegimą esamoje ūkio veikloje;
  - investuoti į kaimo vietovių plėtros centrus, plėtoti vietos ištekliais įkurtas ekonomikos grupes.
- veikla šiose žmogiškosios plėtros srityse turėtų būti vykdoma iki galo siekiant Europos užimtumo strategijos tikslų, kaip nustatyta Integruotose augimo ir darbo vietų gairėse. Visos valstybės narės turėtų skatinti žemės ūkio sektoriaus pokyčių numatymą restruktūrizavimo kontekste, plėtoti iniciatyvaus metodo taikymą mokant ir perkvalifikuojant ūkininkus, ypač turint omenyje perduodamą kvalifikaciją;
  - Pagrindinis kaimo plėtros tinklo darbo objektas 2008 m. turėtų būti darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse.

Komisija didins statistikos priemonių taikymą atliekant kaimo plėtros politikos užimtumo poveikio vertinimą pagal bendrąją Kaimo plėtros stebėsenos ir vertinimo programą.

¹³ Ten pat, 3.6 skirsnis.

¹⁴ 2006 m. spalio 6 d. Tarybos sprendimas 2006/702/EC dėl Bendrijos strateginės gairės sanglaudai (OL L 291, 21.10.2006, p. 11) Priedo 2.2. skirsnis.

Priedas: 27 ES valstybių narių kaimo vietovių pagrindiniai duomenys

Teritoriniai duomenys

	27 ES valstybės narės	Regionai, kuriuose vyrauja kaimo vietovės	Regionai, kuriuose didelę dalį sudaro kaimo vietovės	Regionai, kuriuose vyrauja miesto vietovės	Regiono apibrėžimas	Metai
% Teritorija	100,0	57,0	35,7	7,3	NUTS 3	2003
% Gyventojai	100,0	20,5	37,8	41,7	NUTS 3	2003
% BPV	100,0	13,2	31,7	55,0	NUTS 3	2002
% Užimtumas	100,0	18,7	34,6	46,7	NUTS 3	2002
% Panaudota žemės ūkio zona (1)	100,0	43,2	46,8	10,0	FSS rajonas	2003

(1) Išskyrus ES, SL

Demografiniai duomenys

	27 ES valstybės narės	Regionai, kuriuose vyrauja kaimo vietovės	Regionai, kuriuose didelę dalį sudaro kaimo vietovės	Regionai, kuriuose vyrauja miesto vietovės	Regiono apibrėžimas	Metai
Gyventojų tankis (km ²)	114,8	40,9	118,2	638,7	NUTS 3	2003
% 15–64 m. amžiaus gyventojų palyginti su visų gyventojų skaičiumi (1)	67,2	65,9	67,1	68,0	NUTS 3	2001
Bendras migracijos lygis (2)	3,9	1,8	4,0	4,8	NUTS 2	2003

(1) išskyrus BE, DK, LV, MT, SI

(2) išskyrus EE, CY, LU, MT

Ekonominiai duomenys

	27 ES valstybės narės	Regionai, kuriuose vyrauja kaimo vietovės	Regionai, kuriuose didelę dalį sudaro kaimo vietovės	Regionai, kuriuose vyrauja miesto vietovės	Regiono apibrėžimas	Metai
BVP/vienam gyventojui (25 ES v.n. = 100)	95,5	64,5	82,3	122,8	NUTS 3	2001
Pirminis sektorius pagal visą BVP, % (1)	2,3	5,1	2,8	0,9	NUTS 2	2002
Tretinis sektorius pagal visą BVP, %	71,1	62,4	67,9	74,5	NUTS 3	2002

(1) išskyrus MT

Užimtumo duomenys

	27 ES valstybės narės	Regionai, kuriuose vyrauja kaimo vietovės	Regionai, kuriuose didelę dalį sudaro kaimo vietovės	Regionai, kuriuose vyrauja miesto vietovės	Regiono apibrėžimas	Metai
Užimtumo lygis, %	62,7	60,1	61,9	64,7	NUTS 2	2004
Nedarbo lygis (% aktyvūs gyventojai)	9,2	9,9	10,1	7,8	NUTS 2	2004
Ilgalaikis nedarbas (% aktyvūs gyventojai)	4,1	4,5	4,7	3,3	NUTS 2	2004
Nesamdomas darbas, % viso užimtumo	15,3	19,3	15,2	13,8	NUTS 2	2004

Suaugusieji, dalyvaujantys švietimo ir mokymo veikloje, % visų gyventojų (1)	8,5	8,2	7,8	10,1	NUTS 2	2004
Užimtumas piriniame sektoriuje, %	6,7	20,6	6,9	1,7	NUTS 2	2002
Užimtumas tretiniame sektoriuje, % (2)	66,8	57,1	65,0	74,7	NUTS 3	2002

(1) išskyrus EL

(2) išskyrus NL, RO

Šaltinis: Kaimo plėtra Europos Sąjungoje – Statistika ir ekonominė informacija –2006 m. ataskaita,
http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_fr.htm